

העלון יוצא לעילוי נשמת
מזיאנה נגימה בת
חנינה לבית וזאן ע"ה,
ובעלה מיקיץ
כצאני בר רחל ע"ה

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

יתן לשימוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול גאמן': 079-9-367-367
אבלק בית נאמן:
079-9270505

בשעה 20:00

מוצ"ש פרשת שמות, כ"ב בטבת תש"ף

נושאי השיעור:

- א. חכמת וגדולת הרמב"ם ע"ה. ב. רבי יעקב אבוחצירא ע"ה. ג. רבי ישראל אבוחצירא (הבבא סאלי) ע"ה. ד. מרן רבי כלפון משה כהן ע"ה. ה. רבי אברהם כהן ע"ה. ו. מרן רבי מצליח מאזוז ע"ה. ז. ביאורים וחיידושים בפרשת שמות. ח. דברי הרמב"ם עשירים ממקום אחר.

עיקר גדולת הרמב"ם בתורה

א. אבל למרות כל מה שסיפרתי על הרמב"ם ברפואה, פילוסופיה, אסטרונומיה, מתמטיקה וכו', עיקר הגדולה שלו בתורה, ושאר החכמות כולם לקח אותם לרקחות ולטבחות ולאופות" (שמואל א' ח' י"ג), ולא כדי ללמוד כי יש לו חשק ללמוד מתמטיקה, יש לו חשק ללמוד אסטרונומיה, ויש לו חשק ללמוד רפואה. איך אני יודע? יש לו תשובה בשו"ת פאר הדור (סימן מ"א), שם כתוב: "זמודיע אני משה להדרת הרב רבי יהונתן הכהן וכל החכמים החברים הקוראים את כתבי (הכוונה המכתב שלי, כתב פירושו מכתב, כמו "כי כתב אשר נכתב בשם המלך" אסתר ח' ח'), שאף על פי שבטרם אווצר בכתן התורה ידעתי, ובטרם אצא מרחם הקדישני, להפיץ מעיינותיה חוצה נתנתי, והיא אילת אהבי ואשת נעורי, אשר באהבה שגיתי מבחורי, ואף גם זו נשים נכריות נעשו לה צרות, מואביות עמוניות צידוניות אדומיות חתיות, והאל יודע כי לא נלקחו מתחילה אלא להיות לה לרקחות ולטבחות ולאופות, להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא עד מאד, מכל מקום נתמעטה עונתה", הזמן של לימוד התורה התמעט, כי אני צריך ללמוד גם זה וגם זה וגם זה, לכן אתם מקשים עלי, יש קושיות שאתם צודקים, ויש קושיות שאני לא מבין אתכם, ככה תכלית הדברים שלו.

כל החכמות כעבדים לתורה

ד. והיכן מצאנו שהרמב"ם לקח אותם לרקחות ולטבחות ולאופות? בואו נראה, הרי הרמב"ם פירש את המשניות, ובמשניות יש מקומות שאי אפשר להבין אותם בלי ידיעת הדברים האלה. כמו משניות במסכת כלאים ובמסכת עירובין שבנויים על כללים בהגדרה. רבנו שמשון כתב במסכת כלאים (פ"ה משנה ה') שיש כלל שאומרים בהגדרה והוא דברים בטלים, הוא לא נכון, לא היו דברים מעולם, חכמי המידות אומרים שהאלכסון נובע מהכפלת האורך באורך והרוחב ברוחב, תחבר אותם ותחפש את השורש המרובע שלהם, אמר המשנה שלנו מוכיחה אחרת. התוספות יום טוב תלמיד מהר"ל מפראג שהיה בקי בכתבי הרמב"ם וכו', אמר (שם ד"ה ולמה) מה אתה מתווכח? תיקח מחוגה ותמדוד ותראה שזה נכון, מה זה "מי אלה חכמי המידות"? הרמב"ם פירש את המשנה ע"פ הידיעות שלו בהגדרה. אותו דבר במסכת עירובין שנתנים הלך לעולמו, ורבנו רבי משה לנדא (גם זה זכורנו לברכה) עשה דבר טוב מאד בלי שהודיע לי (כתבתי לו עוד פעם, וגם פרסמתי באור תורה ניסן תשמ"ה סימן ע"ז אות ד'), הוא כתב: "אורו זה אין בו חשש חימוץ", לא אמר כשר לפסח, כי "כשר לפסח" רחמנא ליצילן... הרי אשכנזים לא אוכלים אורז, אבל לכתוב "אין בו חשש חימוץ" זה בסדר, על דבר כזה מגיע תודה רבה. כשהגיעו הלחמות נגדו, אמרו זה אביר סוג ג', לא יודע ללמוד, הוא לא יודע ללמוד? הוא עשה דבר גדול מאד, הציל את הספרדים מחשש חמץ, מגיע על כל הכבוד, נלחמתי בשבילי, ודברתי בכנס שערך אותו אחיו רבי אליהו לנדא (הוא תרם לי מנת דם בתשל"ד, הייתי צריך לעבור את ניתוח וצריך מנת דם, מנת דם ממש, לא דמים (ספק)... וזכרתי גם את זה), אמרתי להם התורה אומרת שצריך לתמוך כרב משה לנדא, התורה אומרת! איפה התורה הזאת?! ביום שבת במוסף אמרתי "לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו", אני קראתי את זה, פתאום באו אלי ראשי תיבות, לא נפל דבר אחד ר"ל לנדא, מכל דברו ר"ת מרא דאתרא, ומי זה מרא דאתרא? לנדא. אבל אולי רבי יעקב לנדא? לא, ביד משה עבדו, זה רבי משה לנדא, אמר לי אחר כך משהו: אתה חוזרת את הצבע לפנים של אחיו, אחיו היה מותש, אמרת ככה הם כך שמוח. ובי"ה החליטו שהוא יהיה הרב הראשי למרות כל המחלמות. גם על ההכשר של הרב לנדא עשו מחלמות כרגיל, אבל לאט לאט כולם הורידו את הראש, כולם קיבלו את ההכשר של הרב לנדא, ומי שיש לו הכשר אחר ברחו ממנו. הרב לנדא זה אדם שהיה קשור לאביו עשרים שנה, והיה לוקח אותו כל פעם שבדק דברים, והוא כבר כיהן בזה חמש שנים, עכשיו אתם באים להעיק אותו?! מה הדברים האלה?! כתבתי אז שהחתם סופר שהוא אביהם של ישראל (אבא ע"ה היה קורא לו ככה) כתב, שאם הבן ממלא מקום

הרמב"ם ע"ה

א. שבוע טוב ומבורך. בשבוע שעבר דיברנו על הרמב"ם ובקיאיותו גם בשאר חכמות. למה דברתי על זה? כי יש הרבה ששומעים את השיעור ברחבי הארץ (ואולי גם בעולם), ולא כולם יודעים להעריך כראוי תלמיד חכם על פי ידיעתו בתורה, וכשהם רואים שהרמב"ם ידע את כל החכמות זה כבר אחרת ובזכות זה הרבה שומעים לקולו גם בפסיקת הלכה, ככה כותב מרן החיד"א בשם הגדולים (ערך הרמב"ם): "ואני בעיני אומר בוא וראה תוקף גדולת ומעלת הרמב"ם ומעשיו לשם שמים, כי בחיבור זה (מורה נבוכים) הפליא לעשות, כי איזה מתפלספים יען שעייניהם ישיתו כי הרמב"ם פילוסוף גדול, מטים אוזן לדבריו בספר היד החזקה². הרב חיד"א ע"ה היה נודד במדינות והוא כותב (בשר"ת יוסף אומץ סימן ז') על יוכוח שהיה לו עם כאלה שאמרו שכל האיסורים שיש בתורה הגיע הזמן שיתירו אותם, למה? כי יש רב גדול שהתיר להתגלח בחול המועד, אם ככה גם יתירו את כל האיסורים, בדיני שבת וסתם יינם וכדומה. הכל מותר ח"ו (אז התחילה תקופת ההשכלה, ופעם הוא גם קילל אותם)³, אמר להם "כל האיסורים כתובים על ספר הפילוסוף הגדול הרמב"ם, שכל הגויים מודים בחכמתו והוא תפארת ישראל גאון קדמון". איך אתם אומרים דבר כזה?! ומה ששמעתם שהתירו גילוח בחוה"מ, אין מי שהתיר זאת.

מחיצת הכרם שנפרצה אומרים לו גזור

ב. אלא שבאמת הנועד ביהודה (קמא סימן ג')⁴ התיר במקרה מסוים להתגלח בחול המועד (והרב חיד"א כשכתב את זה עדיין לא ראה ספר נודע ביהודה כמבואר בתשובתו שם), מהו המקרה? היה איש מכובד אצל האומות והוצרך להיפגש אתם בחול המועד, אמר איך אני אלך אליהם בשעה שאני לא מגולח, יגידו זה החג שלכם?! זה חג זה?! והרב מצא לו היתר ע"י פועל עני שאין לו מה לאכול. הפסיקה הזאת עשתה רעש גדול מאוד, בנועד ביהודה תניינא (סי' צ"ט-ק"א) כתבו לו איך אתה עושה דבר כזה, אתה מחריב את העולם, אחד כתב לו ככה: "הלא יחזקאל זה בעל נודע ביהודה רבי יחזקאל לנדא הוא למופת הדור יש פסוק כזה "והיה יחזקאל לכם למופת" (יחזקאל כ"ד כ"ד), מחיצת הכרם שנפרצה אומרים לו גזור⁵.

1. י"שר כח (לחורן ר' כפיר פרטוש), שה' יתן לך פרנסה טובה ומרווחת ברוב נחת.
2. הרמב"ם בחיבורו היד החזקה מביא את כל ההלכות שבתורה, כולל הלכות שאינם נוהגים בזמן הזה, כותב את הכל בשלימות, זה משהו מיוחד.
3. הוא כותב (מעגל טוב סי' 114) הלכתי לאיזו עיר ושם אינם רוצים ללמוד רש"י, אינם רוצים ללמוד מדרשים ורק לומדים על פי הפשט, זו רשעות, מחר גם את הפוסקים שיש בהם הלכה יפרשו אותם שלא על פי חז"ל, רשעים, וקילל אותם יתמו חטאים.
4. ע"פ קושיא שהקשה הטור על רבנו תם והוא מצא לה תירוץ ע"פ ההנחה הזאת. רבנו תם אומר אם אדם התגלח לפני החג מותר לו להתגלח בחול המועד (רבנו תם הזה לא מובא בשום ספר חוץ מנכסור סימן תקל"א), והטור מקשה עליו, אם כן המשנה שאומרת (מ"ק דף י"ג ע"ב) ואלו שיכולים להתגלח במועד, מי שיצא מבית הסוהר ומי שבא מנסיעה וכו', למה לא מנתה את מי שהתגלח בערב החג? אלא מוכרח שאסור ולא כדברי רבנו תם, וכל הפוסקים תפסו לאסור. בא הנועד ביהודה ונכנס בעובי הקורה ואמר, הרי רבנו תם היה גדול מאד ויש קושיא פשוטה כזאת עליו, לא יתכן שלא הרגיש בה, אלא התירוץ הוא, שלא התיר רבנו תם אלא ע"י פועל שאין לו מה לאכול וזה שבביל הפרנסה שלו, אבל שאר הדברים שהתירה המשנה מותרים לכל אחד, ואם נתרך ככה יתכן שגם החולקים על רבנו תם יסכימו.
5. אני השתמשתי בביטוי הזה במכתב ששלחתי לרב יעקב לנדא ע"ה, אמרתי לו אתה מזרעו של הנוב"ל (לנדא לנדא לגורה שוה), ואתה צריך לגזור את הפרצות, ספרדים קונים אורז של חברת ארזינא בפסח, ושם ארזים אותו יחד עם קמח וסולת, איך אפשר לעשות דבר כזה?! והוא לא ענה לי כמו שצריך, אמר לי אתה רוצה שאני אארוז לך אורז?!... אמרתי לך שאתה תארוז? תמצא מלשהו. (איך כתוב? "אנעים זמירות שירידי ארזו. כי אלץ נפשי תערוג", אנעים זמירות אורז ארזו, כי אני לא יודע לאהר...), אני לא אמרתי שיהיה ארזו, שיקח אנשים פעילים צדיקים זריזים שיארוז את הארז בחדר אחר, אבל באותו חדר, הוא לא ענה על זה, הוא כבר היה מבוגר בן תשעים וארבע, והנה אחרי שנה

עמוד 2738858 האל תמונה גרפית

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	17:45	16:31
ת"א:	17:46	16:47
חיפה:	17:44	16:34
ב"ש:	17:47	16:34

להקדשות והנצחות 052-7130-552

הצלחת יורם חורי,
דניאל בוכריס, יונתן
מאמו, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן מסעודה
ת.נצ.ב.ה.

באורח אשר אהלך טמנו פח לי

ה. פעם אבא ע"ה התווכח עם הרב דוד ברדא ע"ה שהיה מדקדק גדול על איזה ענין, ואבא בתוך דבריו אמר לו: הרמב"ם "בחיור האומה" (ככה התבטא, אני זוכר את זה), מה זה בחיור האומה? הנבחר שבאומה. עם ישראל מתגאים בו ומתפארים בו, ועד היום הזה אפילו אנשים שרחוקים מהתורה, הרמב"ם שבבילם זה משהו יוצא מן הכלל. לכן כל מלה שנספר עליו זה מעט, וכבר דברנו עליו בשבוע שעבר, ואני אוסיף עוד סיפור אחד. רק נקדים פסוק בתהלים (קמ"ד) "**באורח זו אהלך טמנו פח לי**" מה פירוש "זו"? אנשים חושבים זו כמו זה, אבל זה לא נכון, זו פירושה אשר, כמו "עד יעבור עמך" ה' עד יעבור עם זו קניית" (שמות ט"ו כ"ד), עם זה לשון זכר, אם כן למה אומרים עם זו, אלא הכוונה עם אשר קנית. ויש פסוק אחר "מי נתן למשיסה יעקב ישראל לבוזים הלא ה' זו חטאנו לו" (ישעיה מ"ג כ"ד), מה זה זו? אין משמעות בפסוק לא לזה ולא לזו, אלא "זו" הכוונה אשר חטאנו לו, וכן "עם זו יצרתי לי - עם אשר יצרתי לי - תהלת יספרו" (ישעיה מ"ג כ"א), זה פירוש המילה זו. וגם כאן, "באורח זו אהלך - באורח אשר אהלך - טמנו פח לי". מה זה קשור להרמב"ם? יש ספר שמו "אגדות עם על הרמב"ם"⁹, באחד הסיפורים שם מסופר שבאו מלשינים וקטרונו על הרמב"ם, אמרו: הרמב"ם עושה ככה וככה ורצה להרעיל את המלך וכו' וכו', והרמב"ם אמר למלך: לא רציתי להרעיל אותך, אני נתתי תרופה אחרת והם החליפו אותה. המלך אמר לו אני מאמין לך, אבל כולם מעידים נגדך, אז אתה תחליט גורלך בעצמך, אמר לו איך אני אחליט גורלי בעצמי? אני רוצה לחיות! אמר לו: ודאי, אבל נעשה איזה נסיון, ונראה מה הגורל שלך, אמר לו: מה הניסיון? תקח שני פתקים, אחד נכתוב עליו חיים ואחד נכתוב עליו מוות, תוציא פתק ומה שכתוב בפתק נעשה, אם לחיים לחיים אם ח"ו הפוך למוות, אולי מה לעשות. והרמב"ם את אה את אותם אלה שמתנכלים לו צוחקים, חשבו הנה כעשי יפול בפה. הבין הרמב"ם שכתבו בשני הפתקים מוות, והטעו את המלך. מה יעשה? התפלל הרמב"ם תפילה, אמר למלך נעשה האות הזה, "למחר יהיה האות הזה" (שמות ח' ט"ו), למחר הרמב"ם הוציא פתק ובלע אותו, אמר לו המלך למה בלעת אותו? אמר לו אני לא יכול לראות גורלי כמו עיני... אולי כתוב מוות? אבל יש לי עצה פשוטה, ניקח את הפתק השני ונראה מה כתוב בו, אם בפתק השני כתוב מוות אז אני בלעתי חיים, מגיע לי חיים, ואם כתוב שם חיים אז אני הפוך. טוב, לקחו את הפתק השני וראו שכתוב בו מוות, אמר המלך אם כן אתה בלעת חיים. לחיים טובים וארוכים. זה הסיפור שמשפרים על הרמב"ם. וזה פירוש הפסוק: "באורח זו אהלך" - באורח אשר אהלך, אם אני אהלך לימין או אלך לשמאל, "טמנו פח לי", לכן תציל אותי מהפח הזה שטמנו לי. כל כך יפה הסיפור ואיך הוא מתלבש על הפסוק.

רבי יעקב אבוחצירא ע"ה

1. ואחרי הרמב"ם יש לנו את רבי יעקב אבוחצירא ע"ה שהוא מפורסם בחכמת הקבלה שלו, היה עושה מופתים שאין כמותם. פעם באה אליו אשה אחת, אמרה לו שהבן שלה חולה, הוא בן שלוש עשרה שנה ולא יכול לזוז, אפשר להתפלל עליו שימות? אמר לה מה פתאום שימות?¹⁰! השתעשעתי? מה קרה לך?! התפללי על הילד שלך שיחיה! ילד בן הוא היה שלנו, הנה החיבורים שלו, הוא כתב אותם בעברית, אמר: מה!? אני לא יודע את זה. אם הייתי יודע עברית הייתי קורא בספרים האלה.
9. המחבר שמו יצחק אבישור, היה בידי בהשאלה לפני כמה שנים במשך שבועיים, יש בו ארבע מאות חמישים ואחד סיפורים על הרמב"ם, בלעתי את כולם ושכחתי את כולם... אבל אני זוכר סיפור אחד יפה מאד. יש שם סיפורים מכל העדות, בג'רבא מספרים ככה, באפגניסטן מספרים ככה, בפרס היו מספרים ככה, כולם אוהבים את הרמב"ם, הרמב"ם היה אוהב על כולם.
10. פעם נולד ילד לאחותו של רבי רפאל מאזוז (זוכרים אותו? גבוה כזה עוד מעט מגיע לתקרה... היה בשיבה

(פ"ב מ"ה), רבנו עובדיה מברטנורא כתב: הרמב"ם ביקש חשבונות רבים ולא ירדתי לסוף דעתו. ושואל התוספות יום טוב שם (ד"ה אמר יום טוב) לשם מה אתה כותב את זה?! אתה פירשת את המשנה לפי רש"י, זהו, צריך לומר שלא ירדת לסוף דעתו של הרמב"ם?! אלא אומר התו"ט כוונתו של רבנו עובדיה מברטנורא הייתה אדרבא לעורר אותנו שנלמד ונבין, והוא התו"ט הביא את הרמב"ם כולו והסביר אותו מילה במילה ע"פ הכללים האלה. גם במסכת ראש השנה (דף פ"ג ע"ב) מדובר שם איך היו העדים מעידים מתי והיכן ראו את החדש. אבל איך נסמך רק על העדים, אולי יבואו שני עדים רעים רשעים שקרנים, והם יאמרו ראינו את הלבנה יום פלוני וכו', ויקבלו את דעתם ויכריזו זה ראש חודש, והעדים לא ראו ולא שמעו ולא כלום, איך כתוב בישעיה "ומעולם לא שמעו לא האזינו" (ישעיה ס"ד ג'), איך נדע אם אמרו אמת או שקר? אומר הרמב"ם (בהלכות קידוש החדש) יש חשבון מדויק באסטרונומיה שיוכלים לדעת אם הלבנה תיראה או לא תיראה (החשבון הזה מסובך מאוד).⁷ [וע"ש פ"א ה"ו ופ"ב ה"ד, שבית דין מחשבין בחשבונות כדרך שמחשבים האצטגנינים שיודעין מקומות הכוכבים ומהלכם, וחוקרים ומדקדים עד שידעו אם אפשר שיראה הירח בזמנו או אי אפשר וכו'. וזו מצות עשה על ב"ד שיחשבו זאת]. גם ברפואה, יש בהלכות ג'ה פרודור וחדר וכו' (גדה פ"ב מ"ה), המפרש לא פירש אותם בצורה לא מדויקת, הרמב"ם שלמד רפואה ביאר אותם בצורה מדויקת (פיה"מ שם וע"ש פ"ה מהל"א אסורי ביאה הל"ג ד-ג), מי אמר שזה מדויק? החתם סופר בתשובה (י"ד ס"א ק"י) אומר בדקתי אחרי הרמב"ם בספרי הרפואה (החתם סופר ידע הרבה מאד, וגם את ספרי הרפואה שהיו בזמנו), כל מה שכתב הרמב"ם הכל מדויק. לכן הרמב"ם הוא חשוב מאד, הוא לקח את כל החכמות ועשה אותם עבדים לתורה (ובכל זאת אומר הרמב"ם שבגלל זה "תמעה עונתה של תורה). לכן הרמב"ם שמשפרים עליו על ידיעת החכמות זה גם כן דבר חשוב מאוד. גם בענייני אמונה כתב הרמב"ם, בזמנו היו הרבה כופרים, רב סעדיה גאון התחיל להתווכח איתם (גם עם הקראים, גם עם הכופרים) ויש לו תשובות יפות מאד, יש גם תשובות בחובות הלכות (שער הייחוד), אבל לא הסיפיק כל התשובות, הרמב"ם כתב ספר וענה על כל דבריהם, עד היום משתמשים בדברים שכתב הרמב"ם במורה נבוכים.⁸

1. ושם תוספות יום טוב בביאורו על המשניות, מלמד אותם איך לעשות, שלוש כפול שלוש זה תשע, שלוש כפול חצי זה אחד וחצי, חצי כפול שלוש זה אחד וחצי, חצי כפול חצי זה רבע, סך הכל שתיים עשרה ורבע. מי שלא מאמין בזה יעשה שלושים וחמש כפול שלושים וחמש יצא לו אלף מאתיים עשרים וחמש, אחר כך תשים נקודה אחרי שתי אותיות, שתיים עשרה נקודה עשרים וחמש, זה שתיים עשרה ורבע, מלמד אותם כמו שמלמדים תינוק. יש לומדים שלא מבינים לא חשבון לא הנדסה לא שום דבר. וכאן הרמב"ם כותב, אומר התו"ט מה נדלג אותו?! לא.
7. כמה טרחתי בילדותי להבין אותו ולא הבנתי, עד פרק י"א בהלכות קידוש החדש למדתי, פרק י"ב (סימן ט"ח או ט"ט או ט"ז...) המח שלי כבר לא יכול להבין, אין לי מפרשים, המפרשים שם קצרינים מאוד אחר"כ שלחו לי פירוש ועוד פירוש אבל לא קראתי, אין לי כבר כח לקרוא, אני משאיר אותם לבני אחרי, לנכדים, אולי משהו יתעניין ללמוד אותם, או שיהיה לו מורה שישביר לו, היום יש כאלה שיודעים אותם, החזון איש השקיע בהלכות קידוש החדש שנתיים ימים שבביל ללמוד איך החשבונות האלה, ונדמה לי שהוא לא גמר, ומצאו עליו קושיות, ומצאו תירוצים על הקושיות, וכן על זו הדרך, אבל אני לא הגעתי לחזון איש, לא הבנתי.
8. פעם סטודנט אחד בא לאבא ע"ה (ההורים שלו באו להתגרש, ובתונם היו מתגרשים רק פי ההלכה (עד שנסגר בית הדין הרבני, ואז יש גט אזרחי (גט של הממשלה), וגט של ההלכה, ומי שלא אכפת לו מההלכה, רחמנא ליצלן, האשה הולכת ונשאת לבגל רשע מרושע, והילדים ממזרים, מה לעשות) והתחיל לשאול אותו כל מיני שאלות, בתחילה בא להפציץ אותו, אבל אבא בתוך דבריו הזכיר את אריסטו אפלטון וכו', שאל אותו הסטודנט (הוא למד באוניברסיטה "ליסי קרנו"): מאיפה אתה יודע אריסטו אפלטון? אמר לו: אני יודע, הם כתובים בספרים שלנו. אמר: אוי חבל, הספרייה שלך מלאה ואני לא מבין בה כלום, כי הוא לא מבין רק בצרפתית. הסטודנט הזה אמר לאבא: פעם המורה נתן לנו לעשות חיבור, אמר תכתבו על הנושא "האם המיימוניד (הרמב"ם נקרא מיימוניד) היה נוצרי או ערבי"? זה הכותרת של החיבור, אמר לו אבא: מה זה!? מה השגעון הזה?! הרמב"ם היה לא זה לא זה, הוא מתקף אותם במורה נבוכים ברמזים ברורים, לא נצרות ולא אסלם,

אשכול הכופר

פושטה אפילו בשוק

כח זכרוננו של רבנו היה מדהים. "בור סוד שאינו מאבד טיפה" ניתן היה לכנותו. בכל ענין בו נשאל, היה משיב תיכף תשובה מנומקת כהלכתה, תוך ציון כל המקורות שהזכירו את הענין המדובר.

במוחו היו אצורים רבבות מקורות, והיה שולפם כלאחר יד בעת הצורך. גם בזמן חוליו כשהוא מרותק למטתו וכל גופו כואב ודואב, כשהיה נשאל שאלות חמורות וסבוכות, לא היה צריך לפתוח ספרים, אלא מנחיה היה ידו המרדשה על מצחו, עוצם עיניו לרגעים מועטים, ומיד פותח פיו ומרצה את תשובות כולל המקורות עליהם הוא מתבסס.

פעם נשאל מתלמידו הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל שאלה בהלכה, ומאחר שהיה מחוסר ספרים, ענה לו על אתר מכח זכרוננו

שבכ"י יב"ד וכו' ועבודת סתתות משיבת חיון של מר הגאון רבי הרמ"ם חי יחיאל רבנו יעקב רבא"ד לרבא וטורלי ראשי הישיבות שמה

מכתב תשובה עם מקורות, ובסוף המכתב הסיג: "כל זה

כתבתי לפום ריהטא, ורשימת הסימנים כפי זכרוני, שאין הספרים עתה לפני".

למותר לציין כי כל הצינונים נמצאו מדויקים... חכמים שנשארו ונתנו עמו בהלכה, הופתעו לא אחת ממקורות שהיה מביא ממקומות נדחים ובלתי צפויים, כגון ראיות מראשונים ואחרונים שנמצאים בסוגיות אחרות לגמרי, או מעניינים שבאו בדרך אגב בספרי חידושי ש"ס וספרי דרושים וכיוצא.

בהספד מיוחד שנשא לזכרו תלמידו הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל, ביטא בביטוי נמרץ את גאווותו המיוחדת של רבו בכך שהיה "איש אשכולות", וכה כתב: "אבל להיות רב אחד כולל כל החלקים ושולם בכל הלימודים, כמורי רבי ועטרת ראשי זכר צדיק לברכה הריני כפרת משכבו, שהיה אשכול הכופר, איש שהכל בו, מעיין עצום וחד מאד, פסקן מובהק, דרשן מצוין, בקי בקבלה, יודע בדקדוק, מכיר עֶבְרָתו [חכמת עיבור השנים],

רגיל בדברי ימי ישראל, משורר ופייסן בכתב ובקול. ידו בכל, אין ספר שלא פתח, אין דבר שלא התעניין בו, כרוכל הזה שיש לו מכל המינים, הא ודאי קשה מציאותו, ואין לנו תמורתו".

ענבים מתובלים במלח

בזמן שהותו של רבנו בתונס, ביקר פעם בבית תלמידו הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל, ושקע עמו בלימוד כהרגלו. והנה קרה מקרה משעשע הממחיש את התמדתו ושקיעותו המכהילה של רבנו: תוך כדי העיון המעמיק בגמרא, הגיש אביו של רבי מצליח, הצדיק רבי רפאל מאזוז זצ"ל, צלחת עם ענבים שחורים ומתוקים. ברם, מעייניו של רבנו היו נתונים לסוגיא שלפניו ולא לענבים שבצלחת. נטל איפוא בידו ענב אחד בלא להסיט עיניו מן הגמרא, ובחושבו כי זית בידו, טללו בצלוחית המלח שעמדה בסמוך, ביקר... והגישו אל פיו. המפלא הוא שלם לאחר שאכל, לא חש כלל בערובו המזור שבין טעמים המתוק של הענבים לטעמו של המלח. הצלחת התרוקנה לאיטה כשכל ענב מוטבל במלח, ורבנו מרגיש אך ורק את

ממוזגות כשרות שלום בית

בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א

הנהלת אלפון 62 (נושא האכ"י)

02-5353-383

החברון ארץ חיים

8:00-24:00

9:00

www.yhr.org.il

בית התורה

הכפילו כרטיסים הגדילו סיכויים

לרכישת כרטיסים חייגו: 08-6727523

משה הכהן¹², כמה הספקת לכתוב בחיך? בגיל עשרים רופא בדק אותו במלטה (יש מקום כזה, שם נקבר רבי משה כהן הסבא שלו, מחבר ספר תורת משה, פני משה ועוד ספרים אחרים, וכנראה היו שם רופאים טובים), ואמר לו, אסור לך לקרוא וכן לא לכתוב בליה בשום פנים, אמר אם הרופא אמר צריך לשמוע לרופא. **הוא היה שומע כל מה שומר הרמב"ם ברפואה, וגם כל מה שאמר לו הרופאים, לא אז מדבריהם כמלא יאומה.** הרמב"ם אמר (פ"ד מהלכות דעות ה"ט) שהפולים זה מאכל רע, אז הוא לא היה אוכל פולים¹³. (ועיין בספר מגדולי ישראל חי'ב עמ' רמ"ג). וגם היה עושה התעמלות בבית, היה דולה מהבור של מי הגשמים שבחצר דלי מים אחד או שנים כל בוקר¹⁴. "גדולה מלאכה שמחמתמת את בעליה" (גיטין ס"ז ע"ב). הוא הספיק בתוך חמשים שנה בלי הלילות לכתוב כמה וכמה ספרים. בלילות היו קוראים לפניו והוא שומע. וכשהיו מגיעים מכתבים עם שאלות, היה אומר לסופר שלו, תקריא לי את המכתב והיה מכתבי לך תשובה. ובגלל שחשש שאולי תהיה טעות בכתיבת הסופר, היה אומר לו אל תשלח את המכתב עכשיו, אלא רק מחר בבוקר שאני יכול לקרוא, והיה בודק וכותב הגהות ותיקונים, ואז שולח. יש מכתבים שהוא שלח **לאבא ע"ה**, אבא כתב לו הערות על ספר ברית כהונה חלק א'¹⁵ (שנדפס בשנת תש"א, הרב

שלוש עשרה משותק, לא יכול לזוז, אחרי שהתפלל עליו למחרת התחיל ללכת כאחד האדם. והיתה אמו מביאה אותו בשמחה רבה אצל המלך (היא הייתה עובדת שם), אמר לה מאיפה הילד הזה? אמרה לו זה הילד שהיית רואה אותו כל הזמן משותק, הוא נהיה בסדר, אמר לה מי עשה אותו ככה? אמרה לו יש לנו רב שמו רבי יעקב אבוחצירא והוא בא לפקוד את העיירה שלנו ובירך אותנו, ונתרפא.

רבי ישראל אבוחצירא ע"ה

ז. יש יותר סיפורים על הנכד שלו, אנתנו לא מכירים את רבי יעקב, את הנכד הכרנו ב"ה, **רבי ישראל אבוחצירא**¹⁶ שנקרא **בבא סאלי**, רבי ישראל פעם אתה היה באניה והאניה חישה להישבר, עלתה וירדה, "יעלו שמים ירדו תהומות" (תהלים ק"ז כ"ו), ובא רב החובל ואמר לו: הרב אתה עסוק בלימוד, אבל אנתנו בסכנה, אמר לו: מה בסכנה? אמר לו: אתה לא מרגיש שהאניה עולה וירדת? אמר לו: אני לא מרגיש, אמר לו: טוב, הרב יעשה משהו, אמר לו: יש לי הכוס של סבא שלי, אבל תביא לי יין, הביא לו יין, הוא מזג יין לכוס ובירך עליו בורא פרי הגפן, אח"כ אמר לו לך תשפוך לי, הים צמא ליין, הוא רוצה יין של סבא שלי בכוס שלו... תשפוך לו פעם פעמיים ושלוש, כל פעם תגיד בזכות סאידנא רבי יעקב (בזכות אדונו רבי יעקב) ויגוה הים, יהיה בסדר. שפך פעם ראשונה, הסערה ירדה קצת, שפך פעם שנייה, עוד קצת, פעם שלישית הים נעשה כמו שָׁמֶן חֶלֶק, "ויעמוד השמן" (מלכים ב' ד' ו'). [בגליון התהלים שלי רמזתי "קם סערה לדממה" (ק"ז כ"ט) ר"ת ס"ל, לרמז למעשה זה עם הבבא סאלי ע"ה] אמר לו מה זה? מה הכח שלך? אמר לו זה לא שלי, זה של סבא שלי רבי יעקב אבוחצירא.

יעמוד וילך ויאריך ימים ושנים טובות ויקבל פני משיח

ת. ועוד סיפורים אלאפים מספרים על הנכד על רבי ישראל, אני גם כן חייב לו תודות, כאשר נפילתי ל"א בח' שבט תשל"ד, **רבי אליהו ענקרי** שיהיה בריא הלך אליו, אמר לו הרופאים אומרים שאין מה לעשות, ראו שרגל שמאל מנוקתת מהגוף, והוא לא יכול לעמוד, אמר לו לא נכון, "יעמוד וילך, ויאריך ימים ושנים טובות, ויקבל פני משיח". הכל כבר נתקיים בי, חוץ מפני משיח שעוד לא ראיתי (יש אומרים שראיתי אותו, אם נאמר כמו חלק מחסידי חב"ד שהאדמו"ר מליובאוויטש הוא המשיח... אז ראיתי אותו).

מרחן רבי כלפון משה הכהן ע"ה

ט. אחריו יש לנו את **מוה"ר רבי כלפון ע"ה**, הוא כתב **מאה ושלושים חיבורים**, חלקם מנויים בספר שואל ונשאל דפוס הראשון (בסוף תולדות המחבר). משיהו אמר שהוא נפטר בפרשת ויחי, ולפני כן נאמר "כמה ימי שני חיך" (בראשית מ"ח ח), **כמה ראשי תיבות כלפון עשירים וחמש שנים**, התינוק היה כמה דקות בלי חמצן והרופאים אומרים אין מה לעשות, אפילו יתנו לו רפואות הוא ישר ככה, אמר לי רבי רפאל (בשבת אחרי הלידה), האם אפשר להתפלל עליו שימות? אמרתי לו למה? אמר לי הרב פירר אמר שאין לו תרופה, **אמרתי לו אין דבר כזה, התפלל עליו שיחיה**, אמר לי איך יחיה? אמרתי לו הוא יודע להחיות, "ונאמן אתה להחיות מתים", אתה לא מאמין בזה?! צריכים להאמין בזה. **אחרי עשרים יום האמא שלו הביאה אותו, אמרה לי זה הבן שלי**, אמרתי מה הבן שלי? זה לא הבן שלי... אבל בזכותך טיפולנו בו והוא חי ונושם, ועשה ברית מילה והכל בסדר, כתבו את זה בפתק בעיתון (זה שמור בין אמתחת הכתבים שלי). אדם צריך ללמוד להתפלל.

11. **ועל שמו יש לי נכד שיהיה בריא**, נולד בד' שבט **קוראים לו ישראל**, בעזרת ה' עוד מעט יעשה בר מצוה.

12. למה כלפון משה הכהן ולא משה כלפון? זה בכוונה. בתחילה היה חותם משה הכהן בלבד "ע"ה המ"ך" - עבד ה' הצעיר משה כהן, אמר מה זה כלפון? כלפון זה מילה בערבית, ויש לה משמעות, אם הילד הראשון לא החזיק מעמד, מני נולדו אחריו קוראים לו כלפון, זה החליפה שלו, "זאת חליפתך של תמורתך זאת כפרתך", ואני לא מאמין בדברים האלה, אני חליפה של הבכור? מה פתאום, אני לא חליפה שלו. אחר כך אמר הרי כולם מכירים אותו בשמו רבי כלפון, בשם משה הכהן אף אחד לא מכיר אותו, אמר טוב אחתם בזה ובוזה, אבל אם אני אכתוב משה כלפון יחשבו שכלפון זה שם משפחה, (יש לנו בחור בישיבה, המשפחה שלו כלפון, רפאל חיים כלפון), איך ידעו? אני אתחיל בכלפון לפני משה, כלפון משה הכהן, וזה ראשי תיבות "כמה" בדיוק.

13. סיפר לי **רבי בן ציון חזקיהו ז"ל**, שפעם רבי כלפון ורבי ציון כהן (מחבר ספר שערי ציון), היו בברית מילה והוא ישם פולים מתובלים מתוקים מדבש. (רק שבח"ל היו מלאים תולעים, וכל הזמן צריך לסלק תולעים - תולעי משפחת התולעי" (במדבר כ"ו כ"ג). אבל כאן בארץ בדי"ה הם נקיים לגמרי, ממש פלא פלאים, אתה אוכל אותם ואין בהם שום דבר, אולי הם באים מנוש קטין או משהו דומה לנוש קטין?). רבי ציון אכל, ואילו רבי כלפון לא אכל, שאל אותו רבי ציון: רבי כלפון למה אתה לא אוכל? אמר לו כי הרמב"ם כתב שהפולים הם מאכל רע, אמר לו עזוב הרמב"ם (כי נשתנו הטבעים), תאכל, אמר לו לא אוכל בשום פנים, ורבי ציון חי 60 שנה ואפילו פחות, ורבי כלפון נתר"ב ונפטר בשנת תרצ"א (כשנפטר רבי ציון המליץ עליו למי שנתתו בהם שבעים שנה" (תהלים צ"ו) - "מי" גימטריא ששים, אלו שנותינו, בהם" - יש בהם בני אדם שחיים **שבעים שנה**...) ואילו רבי כלפון שלא אכל פולים, חי 76 שנים.

14. אם היה עושה ברחוב זה אסור, כי הוא אב בית דין (ויד' סי' רמ"ג ס"א), אבל בבית אפשר.

15. חלק מהערות שאל איך אתה פוסק נגד הבן איש חי, **הרן בן איש חי קרוב לנו** - "קרוב לנו האיש" (רות ב' כ'), 30 שנה מעלה מטה. אבל אבא ע"ה לא ראה מה שכתב רבי כלפון במקום אחר (הוא כתב את זה הוא לא נדפס, ורבי ישראל חזקיהו הבן של רבי בנעז, העתיק לי את זה מספר בן איש חי שהיה בגרבא) **סאסי כהן הראשון** (המכונה: מוהר"ר, מורנו הרב רבי סאסי כהן, דרך אבא כל השמות של חכמי גרבא דומים, מוהר"ר "מורה" מוהר"ר סאסי כהן, אמר לא תגיד בדיוק את השם שלו אתה לא יודע מה הוא כותב. בקובץ "כתבתם" האחרון (חלק ז) **כתבו מאמר על רבי סאסי כהן**, אבל אתה לא יודע מה זה רבי סאסי כהן הזה, כי יש רבי סאסי כהן מחבר ספר **ברכת ה'** שנפטר בשנת תרס"ה, ויש את רבי סאסי כהן מחארה צבירה - מהרובע הקטן מחבר ספר **פרוכת המסך**, ויש רבי סאסי כהן האחרון שהיה רב **מושב ברכה** וחי 94 שנים, (והיה לומד עם אבא בחברותא). והם מדברים על השלישי, מה זה מוהר"ר? כתובתו מי זה) אמר לו שאנחנו לא הולכים כמו הבן איש חי בחלק גדול מהדברים, ולמה? כי הוא פוסק נגד מרן. זה בדיוק מה שאומר הרב עובדיה היום. לכן מה שאבא מקשה לו מהבן איש חי, לא איכפת לו, מה שהגנו בגרבא נכה נוהגים, **מה היה המנהג בגרבא? היו אומרים "מה נאמר" בין היודים ובין "יועברו"**, ואילו

מחמש שנים, ציפה בכליון עינים לפרי בטן, והיה משיח את לבו אלי בדברי כאב כפעם בפעם. יום אחד סמוך לחודש ניסן הצעתי לו: "בוא נעלה בערב ראש חודש ניסן לציון קדשו של זקני מוהר"ר ז"ע,א, נסיים שם את כל ספר התהלים, ולה' הישועה". הלה סבר וקיבל, ובערב ראש חודש עלינו יחד עם אברך נוסף לציון הקדוש. במוותב תלתא כחדא, עמדנו בתפלה וקראנו את כל ספר התהלים מלה במלה בכוונה גדולה. ויהי כמשלוש חדשים, קבלתי טלפון מידידי הנ"ל, ובהתרגשות רבה סיפר לי כי זמן קצר לאחר התפלה עברו הוא ורעייתו טיפול בעל סיכויים קלושים מאוד (וכבר עברו אותו קודם פעמיים ללא הצלחה), והלא יאמן קרה... וב"ה בהגיע העת זכה לחבוק בן זכר של קיימא.

טעמה המתוק והערב של התורה הקדושה...

"יותר מבחיינה"

אחר פטירתו של רבנו יותר מבחיינו, נוכחו הכל לדעת ביוקרה של המרגלית היקרה שהיתה מונחת בקרבם. בפטירתו של רבנו, לא רק שלא תמו נפלאותיו אלא אדרבא הם נגלו ביתר שאת. וכבר אמרו רבותינו "גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיינה" (חולין דף ז' ע"ב). על הנפלאות הגדולות שקרו בזכות רבנו אחרי פטירתו, סובבים סיפורים רבים ועוד יסופרו, ואם באנו לפרטם כאן, יכלה הזמן והמה לא יכלו. רק כדי לשמר את האוזן, נביא את הסיפור הבא, וממנו ילמד הקורא את כוחו הגדול של רבנו בשמים: גננת אחת קיבלה את משכורתה החודשית מהגן, והניחה אותו בתיקה האישי. כשרצתה להוציא את הכסף, התפלאה לראות

נפלאות בציון הקדוש

ציונו הקדוש של רבנו בהר המנוחות, הפך לתל תלפיות למבקשי ישועה, כאשר רבים מהפוקדים את הקבר ומעתירים בתפלה בזכותו של רבנו, רואים נסים גלויים, מי בזרע של קיימא ומי ברפואה וכדומה. נביא בזאת סיפור אחד מני רבים שסיפר נכד רבנו הגאון רבי **ברכאל כהן** שליט"א. סיפור אשר לא ללמד על עצמו בא אלא ללמד על הכלל כולו בא: אברך תלמיד חכם אשר היה נשוי למעלה

דלק ושטיפה לרכב כל השנה!

לרכישת כרטיסים חייגו: 08-6727523

הנסיעה עליך הדלק עלינו!

היה אז בגיל 67, והיה עונה לו. וראיתי את המכתבים של רבי כלפון. המכתבים כתובים בכתב מסויים ויש בתוכם למעלה מלמיליון נוספות בכתב שונה, שאלתי את אבא למה זה שונה? אמר לי שזה כתב היד של רבי כלפון, ומי שכתב את המכתב בעצמו זה היה הסופר שלו, אלא שהוא היה קורא את הדברים ביום ומוסיף עליהם (וכמו שאמרתי לפני כן). הוא היה זהיר בדברים שלי¹⁶.

עץ חיים היא למחזיקים בה

י. גם היתה לו שיטה שלא להאריך הרבה¹⁷. יש לו עוד שיטה בלימוד נקראת "עץ חיים". היום בישיבות לא מכירים אותה, הרבה חושבים שהם גאוני עולם, אבל מי שאינו יודע את השיטה הזאת חבל על החיים שלו, משום שמי שלא כותב תשובות בילדותו אלא רק עושה סיכום על מה ששומע מהרב (סכ"ם זה סכין כף ומזלג...), אין בזה שום תועלת. ואח"כ כשיגדל חושב על עצמו שהוא גאון גדול,

ואומר לעצמו איך ידעו את שמי בכל העולם? לכן אני חולק על מרן ועל הרמב"ם על הראשונים ועל האחרונים, מה אתה מרוויח מזה? שום דבר, אף אחד לא ישמע לך¹⁸. אבל כאשר אדם כותב בילדותו, הרב בודק לו ואומר לו: תשמע, זה שיבוש, תעביר קולמוס, חזו שטות, אל תכתוב שטויות כאלה. וגם כשהוא מתעקש ואומר אני מבין ככה, הרב אומר לו אז מה אם אתה מבין ככה, נשמתי קיבלה את זה מהר עיבל, לא מהר סיני... מה אתה משגע את העולם? צריך ללמוד לעיין טוב ולהבין טוב¹⁹.

רבי אברהם כהן ע"ה

יא. ויש לנו גם את רבי אברהם כהן ע"ה בנו הגדול של מוה"ר רבי כלפון ע"ה, הוא נפטר בחיי אביו בן 33 שנים בכ"ט שבט שנת תרצ"א, והספיק הרבה מאד. אחרי פטירתו, אמרו לאחות שלו בחלום, את יודעת למה נפטר רבי אברהם? כי "שתה יין בחוץ". אז היא קמה וסיפרה לאבא שלה רבי כלפון מה שאמרו לה בחלום, שרבי אברהם שתה יין מחוץ לבית, והיא לא מבינה כי היא יודעת שאחיה לא היה שותה יין אפילו בבית, רק בקידוש והבדלה, א"כ איך שתה יין בחוץ? אמר לה רבי כלפון יין זה רומז לחכמת הסוד, כי יין גימטריא סוד,

לפי הבן איש חי (ש"א פרשת כי תשא אות ד') לא אומרים "מה נאמר" רק אחרי "לדוד אליך", וככה אנחנו נוהגים היום, וככה נדפס בסידורים של "מנצור" ש"מה נאמר" לפני "והוא רחום". (עייני בשו"ת איש מצליח ח"א חאר"ח סימן כ"א).

16. לא כמו אלה שאומרים "הספר הזה נכתב על ידי שני אברכים ואני לא עברתי עליו", אם לא עברת עליו מה זה שווה? אולי שניהם טעו? הרב עובדיה היה בודק כל מילה שיוצאת מתחת קולמוסו. אם לא עברת עליו אין לו ערך, אתה חייב לעבור עליו, לפעמים קורה טעות גם ככה, אבל לפחות עברת עליו.

17. אמר לי רבי אברהם ביתאן ע"ה (שנפטר בנתיבות בגיל 94), שהוא היה כותב הקדמה או מכתב והיה מוחק אותם וחוזר וכותב הכל מחדש. אמר לי רבי כלפון ע"ה למה אתה כותב פעמיים? הרי הדברים ראשונים שכתבת הם יצאו ישר מהמוח אל היד והיד כתבה. אם יש איזו נולה לא מדויקת, אין הכי נמי, תמחק אותה, ואולי תוסיף מלה אחת או שתיים אבל אין עניין לחזור ולכתוב את הכל מחדש. זו שיטה טובה מאוד. אני מכיר את רבי אברהם, ככה היה כותב, מוחק וכותב את הכל מחדש, וכך עוד פעם ועוד פעם, ואין לדבר סוף.

18. פעם היה חכם אחד מיוחד שהיה לו מוח חריף מאוד, הרגוצ'ובר, ופעם כתב: "ואף על פי שכל הראשונים אינם סבורים כך, ובראשם רבנו הרמב"ם ז"ל ועפר אני תחת רגליו, מ"מ הלכה כמותי לדינא". ככה מצטט אותו רבי שלמה יוסף זיין בספר אישים ושיטות (עמ' 118), מה הפירוש הלכה כמותי לדינא? איך אתה חולק על כולם? אין דבר כזה בעולם, כל אחד יחלוק על כולם? ובעל המנחת יצחק אמר חבל שהוא עושה פסקים מלבו, ככה לא נוכל ליהנות מהתורה שלו. ק"ו בחורים קטנים וצעירים שאינם מבינים כלום 'צעירים ירקדו שם' (ע"פ שיטתו י"ג כ"א) ומבלבלים את המוח.

19. רבי נסים כהן ע"ה נכדו של רבי כלפון היה בודק חידושים בישיבה, אבל לבו היה רך, לא היה יכול לומר לתלמיד: כתב שיבוש, אלא רק היה עושה לו הגהה. וכאשר היה התלמיד מקשה קושיא של שטות, היה כותב: "אמר המגיה זו לא קושיא מפני כך וכך", לפחות הדיבור נעשה ארוך יותר... אבל לא עושים ככה, אלא תעביר עליו קולמוס, ותאמר לו: עד כאן, אל תבלבל את המוח! פעם כתבתי לחכם אחד שהיה מחבר חיבורים בצורה מיוחדת. כתב מאה ספרים ויותר: "לכבוד הרב הגאון שכותב בהשבעת קולמוס, ועטו מידו לימוש". למה? כי היה כותב במהירות רבה מאד, כל חודשיים כבר יש לו ספר, מה זה, מאיפה יש לך כל כך?! אבל לא כדאי לכתוב במהירות, עדיף לאט לאט, טוב.

ו"נכנס יין יצא סוד" (עירובין ס"ה ע"א), והוא למד קבלה בחו"ל. לכן לא טוב ללמוד קבלה אלא בגיל מבוגר, ורק מפי תלמיד חכם שהוא ירא שמים ומבין בזה. בגלל זה אתם עושים תענית דיבור. ואפילו שיש הרבה שאומרים שתענית דיבור זה ביטול תורה, זה לא נכון, תענית דיבור זה לא ביטול תורה, אלא זה חשוב מאוד שהתלמידים יהיו בעזרת השם יראי שמים, ותלמידי חכמים, ויתפרנסו בכבוד²⁰. היום הקבלה נעשתה שדה פרוץ, "עיר פרוצה אין חומה" (משלי כ"ה כ"ח), כל אחד משתגע ואומר "אני מקובל", אתה משוגע, לא מקובל. ויש אנשים שעושים בשם הקבלה את כל העבירות שבתורה²¹.

מרן אמה"ג צ"ל הי"ד

יב. ואבא ע"ה "אחרון אחרון חביב" שהולך בשיטה הזאת שמצמיחה פירות ופירי פירות. אני מתפאר בספרים שכותבים התלמידים, אבל כשאדם כותב עם שגיאות כתיב אני לא יכול להסתכל על הדברים. תלמד לכתוב, ואם אינך יודע תלך למישהו

מצטרפים עכשיו חזו

רכשו כרטיסי הגרלה

של מוסדותינו "חכמת רחמים" ותזכו ב-6 זכיות בכרטיס אחד!

בקניית 2 כרטיסים - כרטיס בונוס מתנה!

ההגרלה הגדולה תתקיים אי"ה ביום ההילולא של

ביום שלישי ט' בשבט

בבנין אוהל הרב מושב ברכיה בנוכחותם של מוה"ר

ההילולא המסורתית

לסבא קדישא מרן הגאון הגדול רבי ר

הצטרפו עכשיו:

בהודעות: 08-6727523 | באתר: 613

גדול ותשאל אותו איך כותבים, איך מנקדים, אבל אל תעשה שגיאות, כי זו בושה,

20. לומדים כאן פיזטים אצל הרב פרטוש, תלמוד, אדרבה. אני נגד זה שהתלמיד יחכה ליאר לפיד (אחד כיתה אותו "היר" כי הוא אנותן...), שאומר יש לכם יותר מדאי כסף "איפה הלך הכסף?!" אצל הסבא שלו... מה זה איפה הלך? הם חיים בדוחק, אתה עוד מתנכל להם? ה' ירחם, צריך להתפלל על הדבר הזה שלא יעלה בידם מאומה, אדם צריך לחשוב אולי פעם יעלה אדם כזה, שהוא שונא תלמידי חכמים, שונא תורה, שונא שבת, שונא יהדות, לכן תמיד יהיה בידך משהו להתפרנס ממנו בכבוד. 21. ויש כתות, אחד יש לו כת ועושה כל העבירות שבתורה, חייבי כריתות וחייבי מיתות בית דין, והכל ע"פ הקבלה. כיצד ע"פ הקבלה האסור נעשה מותר? השתגעתי?! מה קורה לך?

לא רק בושה לישיבה, בושה גם לו²², וכי אתה מג'נון?

"וימת מלך מצרים, ויאנחו בני ישראל מן העבודה"

יג. נאמר חידוש בפרשה: כתוב: "וימת מלך מצרים" (שמות ב' כ"ג). ואמרו חכמים שאין זה כפשוטו אלא **שנצטרע**, והמצורע חשוב כמות (שמות רבה פ"א פל"ד. והובא בפרש"י). וקשה **מדוע פירשו כך ולא פירשו כפשוטו שמת ממש**, ימח שמו וזכרו, בשביל מה להשאיר אותו בחיים? ... בשם הגר"א פירשו כי "אין שלטון ביום המות" (קהלת ח' ה'), ואם הוא מת לא תקרא לו התורה מלך "וימת מלך", אלא משמע שהיה חי, לכן אמרו חכמים שנצטרע, ומצורע חשוב כמות²³. אבל המלבי"ם (התורה והמצוה) מצא שני מקומות בתנ"ך

22. היה אחד שבמקום לכתוב: "משתדל" כתב: "משתל", כי הוא לא ידע ששורש המילה היא ש.ד.ל. ובשורש התפעל אם השורש הוא **מאותיות שסצ"ז** **כותבים הפתעל**, ככה כתב רש"י באריכות (בראשית

שכתוב מת על מלך והוא כפשוטו, א"כ מה הטעם של חכמים? הטעם הוא פשוט, מפני שכתוב שם "וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה", ולכאורה מה הקשר, אדרבא כשמת מלך מצרים יש לנו מנוחה, כי כאשר המלך מת לוקחים ומספידים אותו, ובוכים עליו, והיום הזה הוא מנוחה. המלך הזה "ינווחו עליה" (=ספידו אותו) ואנחנו ננוח. לכן חכמים אומרים שהמלך לא מת ממש אלא הוא נצטרע, והיה רשע מרושע ושוחט מאה וחמישים תינוקות יהודים בבקר ובערב, ועושה אמבטיה מהדם שלהם²⁴, ויאנחו בני ישראל מן העבודה.

אסור להם לבכות

יד. אבל אם כן מה זה "ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו" והרי אנחנו מהצרת של המלך לא מהעבודה? התשובה, הם אנחנו מהעבודה, כי היה אסור להם לבכות, כמו שברוסיה היה דבר כזה, שמי שהיה אומר שהוא טובל מהמשטר של רוסיה היו מכים אותו עד מוות, איך אתה חולק על "אמא רוסיה" זכותה יגן עלינו...²⁵ אותו דבר במצרים אם אתה מדבר מלה נגד פרעה, זו סכנה גדולה רחמנא ליצלן, שהרי פרעה נותן לאכול דגים וירקות "זכרנו את־הדגה אשר־נאכל במצרים חנם את הקשואים ואת האבטיחים ואת־החציר ואת־הבצלים ואת־השומים (במדבר י"א ה'), א"כ איך אתה מעזי לדבר עליו, לכן לא היו יכולים לדבר מלה אחת. עד שמת פרעה (כפשוטו) ואז בכו עליו כביכול, הוי פרעה איזה מלך "חסיד" היה, איזה מלך טוב, שנתן לנו אוכל וירקות אין כמותו בעולם... כך אמרו בפיהם אבל בלבם אמרו ימח שמו ויאבד זכרו, והכאב שלהם היה על קושי העבודה.

"וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים"

טו. זה מה שכתוב: "ויאנחו בני־ישראל מן־העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל־האלוקים מן־העבדה. וישמע אלוקים את־נאקתם ויזכר אלוקים את־בריתו את־אברהם את־יצחק ואת־יעקב. וירא אלוקים את־בני ישראל וידע אלוקים" (שמות כ"ג-כ"ה), ולכאורה לא מובן מה זה "וידע אלוקים", וכי הוא לא ידע לפני כן? אלא הכוונה שהוא ידע שהבכי שלהם לא על מותו של פרעה, אלא על העבודה קשה שהם סובלים ממנו, זה פירוש "וידע". אמנם יש פירושים שפירשו שהכוונה שה' ריחם עליהם, וככה תירגמו בחוץ לארץ, וככה משמע מתרגום אונקלוס, אבל לפי פשוטו איך שאני אומר, הכוונה שידע שהבכי נעמן שר צבאו אל מלך ישראל, והביא בידו מכתב "ועתה כבוא הספר הזה אליך הנה שלחתי אליך את נעמן עבדי ואספתו מצרעתו" (שם פסוק ו'). וכשקרא את זה מלך ישראל פחד מוות, וכי אני יכול לרפא אנשים מצרעת? מי יכול לרפא? (עד היום הזה לא יכולים לרפא צרעת). ואמר "האלוקים אני להמית ולהחיות כי זה שולח אלי לאסוף איש מצרעתו", ולכאורה מאן דכר שמיה "להמית ולהחיות"?! הוא ביקש ממך להחיות מתיים? הרי ביקש ממך רק לאסוף איש מצרעתו, אלא **מאן אתה למד שהצרעת היא כמו מוות**.

24. מאיפה הביאו חכמים את זה? כותב רבי אליהו בן אמוזג (אם למקרא דברים בהשמטות דף ק"ס ע"א) שהוא קרא בספרי המצרים הקדמונים שיש להם תרופה לצרעת. הצרעת באה מדם עכור, אז לוקחים דם תינוקות שהוא דם בריא ומשתמשים בו לרפא צרעת, וזה מה שאמרו חכמים.

25. ככה הם אומרים "אמא רוסיה", זאת "אמא"! ימח שמה וזכרה. ופעם הרוסים מצאו להם איזה יהודי אחד שיכול לקרוא מחשבות, שמחו, זה נפלא, כך כל מי שהוא נגד המשטר הקומוניסטי, ניקח אותו לכלא, נענה אותו עיניי מות, ובסוף נהרגו אותו. ככה הם היו עושים. אבל היהודי אמר איך אני יכול לענות את האחים שלי?! לכן ברח לאמריקה. איני יודע מי הוא היהודי הזה שיש לו כח לקרוא מחשבות אני מכיר אחד שהסתכל לי במצח ואמר לי תתרכז במספר הזהות שלך ואני אסתכל על

המצח שלך ואדע אותו, ובאמת עשה כך ואמר לי: מספר הזהות שלך הוא: 1420 וכו'. ואולי תגיד שקודם לכן מישהו מסר לו את המספר הזהות. אבל הוא עשה עוד משהו, לקחתי ספר סגור והוא אמר לי תחשוב על איזה עמוד בספר, וחשבתי (עמוד 192). אמרתי: תגיד לי מה העמוד, אמר: לא יודע. אבל אמר: תגיד לי איזו שורה מהעמוד אתה רוצה שאקרא לך? אמרתי: איך תדע איזו שורה, בשעה שאתה העמוד אתה לא יודע?... אמר: בכל זאת תגיד לי איזו שורה, אמרתי: שורה חמש. הוא חשב ואמר: כתוב שם "המשיח המשוגע", איך זה יכול להיות משיח משוגע?! בוא נראה, פתחנו עמוד 192 (בספר אגרות הרמב"ם של מוסד הרב קוק) ובשורה חמישית כתוב: "המשיח המשוגע הנ"ל". בימי הרמב"ם היו כמה משיחים משוגעים. שאלתי אותו: איך ראת את זה? אמר לי אני רואה. אבל לקרא מחשבות זה הרבה יותר עמוק.

מוקדי ההסעות להילולא:

בני ברק: 050-4103607 | אשדוד: דוד בוכבזה: 052-7687303 | ירושלים: 052-7671030
אלעד: 054-8450448 | באר שבע: טובי בן ציון: 050-4277718, יוסף כלפון: 054-5589755

לפרטים ורכישת כרטיסים חייגו: 08-6727523

וחכמיהם. מה זה "גדולי ישראל", האם צריך שיהיו גדולי עולם כדי שיטפלו בחולה מסוכן, אז מרן (בכ"מ ובכ"י סי' שכ"ח) אמר ש"גדולי ישראל" לאפוקי קטנים, ו"חכמיהם" לאפוקי משוגעים ושוטים. והטורי זהב (סי' שכ"ח סק"ה) אמר שזה לא הפשט ב"גדולי ישראל וחכמיהם". אבל טורי זהב זכה לכוכו לדברי הרמב"ם עצמו בפירושו המשניות (שבת סוף פרק י"ח) שגדולי וחכמי ישראל זה כפשוטו, וגם מרן לא ראה את זה. לא היה לפנייה את כל הספרים של הרמב"ם. היום תלחץ על המחשב ומיד יוצא העגל הזה" (שמות ל"ב כ"ד), אבל פעם היה צריך לזכור בלי סוף.

למצוא דרך לפתור בעיות רק על פי התורה

יח. אבל אפילו חכמים בימינו שיש להם מחשבים יכולים לטעות. הרמב"ן אמר (כל כתבי הרמב"ן ח"א עמ' רס"ב) אם כל אחד יעשה גזירה שוה משלו יכול להוציא דברים הסותרים עיקרי התורה, ויכולים להחריב את העולם. וכתב שם **רבי חיים שעוויל** על זה, איך אפשר להחריב את העולם אם כל אחד יעשה גזירה שוה, וכי פתאום כל כדור הארץ יעלם... אני לא מבין את זה. אבל הוא לא ראה את דברי הרמב"ן עצמו בהשגותיו על ספר המצוות (שרש שני דף כ' ע"א), שאמר שם שאם כל אחד יעשה מה שרוצה, יכול להמציא הלכות משונות שאין בהן ממש, לכן אין אדם דן גזירה שווה אלא אם כן קבלה מפי רבו²⁶. **תלמדו בעזרת ה' ביראת שמים ובחכמה. יש בעיות חמורות בממזרות ודברים כאלה, תנסו למצוא דרך לפתור, אבל הכל על פי התורה, כי אם אדם רוצה לחלוק על התורה שילך אצל יאיר לפיד והוא ילמד אותו כל הרשעות שבעולם, אם אתה לומד תורה, תלמד אותה לשם שמים.** ודע מי הוא בעל מלאכתך, שישלם לך שכר פעולתך (אבות פ"ב משנה ט"ז). תזכר למצוות על תענית דיבור שעשיתם, והקב"ה יברך אתכם כהנה וכהנה.

26. יש היום ספרים שפוסקים הלכות ובעונות הרבים לא יודעים כלום, אבל הם יודעים ללמוד אז מה הם עושים כותבים בתחילת הספר הסכמה מהרב עובדיה עליו השלום, וההסכמה הזאת לא ניתנה על אותו ספר אלא נכתבה על ספר אחר והוא מעתיק אותה על ספרו החדש, ושם הרב כותב על המחבר "יראת ה' היא אוצרו ועליו יציץ נזרו" - פון תורת יוסף... אבל הספר הזה החדש כלול חרבן ושמה. הוא כותב שהחשמל שלנו זה לא אש, והחלב שלנו לא חלב, והתולעים אינם תולעים, ואפילו שאתה רואה תולעים אתה טועה בדמיונות. וכן על זה הדרך, וכך התיר את כל האיסורים. ושמעתי שהאדם הזה הוא חכם גדול ויש לו בקיאות עצומה, אבל צריך לדעת שתורה בלי יראת שמים לא שווה כלום.

שלהם הוא לא על פרעה שמת כי הלוויי שלף רשעים כמוהו ימחו מן העולם, אלא בכו על קושי העבודה. ובה מובן יפה מה שאומר הפסוק: "כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך" (שמות ד' י"ט) וכמו שאומר האבן עזרא ש"האנשים" הכוונה על פרעה ועבדיו, שהיה גזר דין מוות נגד משה רבנו, ואמר לו ה' אל תדאג, כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך. **צריך ללמוד פשט, לעיין ולהנות מהלימוד, זה דבר שאין כמוהו בעולם.** כל הפלפולים כולם, תחשוב רגע האם רש"י התכוין לפלפול הזה? אם התכוין למה מתבטא ככה, למה לא יכתוב בצורה אחרת.

בטל מצות עשה אחת והרי זה כעובר על שלוש

טז. הנה הרמב"ם כתב בשני מקומות דברים שבשיל להבין אותם צריך ללמוד את דבריו במקום אחר. ומרן עליו השלום לא הבין את השפה שלו כי לא ראה את המקור השני. מקור אחד בסוף הלכות נשיאות כפים (פ"ט ה"ב) כתב הרמב"ם: **"כל כהן שאינו עולה לדוכן אף על פי שבטל מצות עשה אחת הרי זה כעובר על שלוש עשה שנאמר כה תברכו את בני ישראל, אמור להם, ושמו את שמי"**. והוקשה למרן בכסף משנה מה נפשך, אם עובר על עשה אחד לא עובר על שלשה עשין, ואם על שלשה אינו עובר רק על אחד ונדחק בזה. אבל דברי הרמב"ם מבוארים בספר המצוות שלו (שרש ט') **שמצוה שנכתבה בתורה שלש או עשר פעמים ואפילו ארבעים פעם נחשבת כמצוה אחת.** וזו מה שכתב הרמב"ם, שבטל מצות עשה אחת, אבל הרי זה כעובר על שלוש מצוות עשה, כי כתוב שלשה ציוויים בברכת כהנים: "כה תברכו" זה אחד, "אמור להם" זה שתיים, "ושמו את שמי" זה שלש, וזו הכוונה כאילו עובר על שלשה עשין.

"אלא על ידי גדולי ישראל וחכמיהם"

יז. ויש מקום אחר בהלכות שבת שהרמב"ם כותב (פ"ב מהלכות שבת ה"ג) שפיקוח נפש דוחה שבת ו"כשעושים דברים האלו אין עושין אותן לא ע"י גוים ולא ע"י קטנים ולא ע"י עבדים ולא ע"י נשים כדי שלא תהא שבת קלה בעיניהם, אלא על ידי גדולי ישראל

בְּתֵיר הַתְּכֵלֶת, מצוות ציצית בשלמות!

הרב משה רבינו

הגאון רבי שמואל גדל שליט"א

בן הגאון רבי גדליה זצ"ל מגדולי תלמידי מרן החז"א זיע"א בשנים האחרונות נמצא שיש חלוקן בשם פורפורה, וזה נראה שממנו יצרו את התכלת. לי אין ספק שהזיהוי הזה הוא נכון, זה החלוקן שממנו יצרו את התכלת, זה ששמו פורפורה. כל אדם בר דעת שרואה את העובדות, יודע לקרוא את המפה, לא יטיל ספק בזה.

עדיין מסתפק? המקלע מכני וספינה כאלו מסתפור מאתנו!

קק תפסל - קק וזיהו וזלזלום

0799-1000-65

וזכרתם

לרכישת כרטיסים וקניית ספר 'השיעור'

אלעד	די יוני בן קיסנא 41	משפחת מניה	בתאום מראש	052-7117015
בני ברק	רבי עקיבא 129	משפחת כהן	בתאום מראש	03-6168436
צפת	מסעות יוני תשובה	הרב גאלי כהן	בתאום מראש	052-7134378
טבריה	טוב האבץ 17/8	משפחת מאדר	בתאום מראש	053-3115492
מעלות ויזבוני הסניפה		הרב דוד כהן	בתאום מראש	054-6492798
עכו ונצורה		הרב דוד חזן	בתאום מראש	058-7618218
חדדה-עכו		יצחק עטיה	בתאום מראש	054-2425447
ירושלים	ראש פינה 5	משפחת כהן	בשעת הצהריים בתאום מראש	052-7681914 052-7128760
אשדוד	שד עזיזה 20/4	משפחת כהן	בתאום מראש	050-4122043
אשקלון	הסתדרות 39/7	משפחת כהן	בתאום מראש	052-7128761
קרית גת	מש הארבל 23	משפחת כהן	בתאום מראש	052-6748693
נתניבות	יצמן 30/9	משפחת סעדה	בתאום מראש	052-7618785
בת ים	הבניאנים 58	הרב רזיאל אלול	בתאום מראש	052-7102245

כל חלקי הארץ לפרטים ורכישת כרטיסים: 08-6727523

ניתן להשיג < 08-6727523 > שלהחזות 1,2,3,6

להזמנות מרוכזות 052-7130554

להארות הערות והזמנות ניתן גם במייל: bait.neheman@gmail.com

ההילולא המסורתית "חכמת רחמים"

לסבא קדישא מרן הגאון הגדול רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

מרכז תורני ברכיה "חכמת רחמים"
מזמין את הציבור הקדוש

רחמיים חיה חויתה הכהן

במלאת 61 שנה לפטירתו של מרן הגאון המקובל האלוקי

רבי **רחמיים חי חויתה הכהן** זי"ע א

ראב"ד ג'רבא ואגפיה

שתתקיים אי"ה

ביום שלישי ט' בשבט התש"ף 4/2/20

בשעה 17:00 בבנין "אוהל הרב" במושב ברכיה

במעמד:

ובהשתתפות מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א

מכובדים ואישי ציבור הי"ו

בסוף הערב תערך ההגולה על רכב, פרסים כספיים, מוצרי חשמל, תכשיטי זהב ועוד.

לרכישת כרטיסים: 08-6727523

בווצאפ (מושגח): 08-6727523 | באתר: <https://yhr.vp4.me/613> | בעמדות "נדרים פלוס"

גבאי בית הכנסת

בשבת שלפני ההילולא - נא למכור 2 ברכות שהכנסתן תהיה קודש להדפסת ספרי הרב ובניין הישיבה. שמות קוני הברכות נא לשלוח לפני האזכרה ע"מ שיתברכו בליל ההילולא ועל קברו של הרב.

נא להביא להילולא כל תרומה שנאספה למוסדות | במקום הוקצו מתחמים מיוחדים להדלקת קנדילים בשמן זית לכבוד הצדיק **העליה לירושלים:** כמו בכל שנה נעלה אי"ה לירושלים לקברו של הצדיק זצ"ל ביום רביעי י' בשבט.

הנסיעה מברכיה בשעה 12:00 משאר המקומות ע"פ הנחיית המארגנים.

הסעות - ההסעות על דעת האחראים לגבי תשלום וכו'

בני ברק: 050-4103607 | אשדוד: דוד בוכבזה: 052-7687303 | ירושלים: 052-7671030 | אלעד: 054-8450448
באר שבע: טובי בן ציון: 050-4277718, יוסף כלפון: 054-5589755

סעודת מצוה כיד המלך במקום | מקום מיוחד לנשים

והי רצון שזכותנו של רבנו זצ"ל תגן עליכם ועלינו ועל כל עמי ישראל אמן!

מרן רבנו רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

נודד לא ינוח אותו צדיק בד שתמלא בקשתם

יתפלל בעדכם

בקניית כרטיס הגולה להחזקת המוסדות יתפללו עליכם

עשרות אברכים ובתוכם מנין כהנים מיוחדים

על ציונו הקדוש של מרן זצ"ל

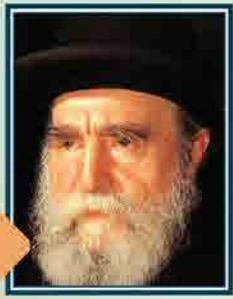
ובעוד עשרים ציונים של רבותינו הקדושים:

מרן החיד"א זצ"ל - מרן רבי משה כלפון הכהן זצ"ל - מרן רבי דניאל הכהן זצ"ל - מרן רבי בוגיד טעון זצ"ל - מרן רבי שלום משאש זצ"ל - מרן רבי עזרא עטייה זצ"ל - מרן הראש"ל רבי בנימין עזריאל זצ"ל - מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצ"ל - מרן הראש"ל רבנו מרדכי אליהו זצ"ל ועוד.

לפרטים ורכישת כרטיסים חייגו: 08-6727523

חל איסור מוחלט להעמיד דוכנים מכל סוג שהוא בערב זה.

אי התמונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גיליון 150

ידע חדע

מצאת את האמורא הזה? ומתברר שהיה נסח ספרדי ששם מופיעים פלם. איך נמצא את הנסח הספרדי שאבד מן העולם? בעין יעקב [אגדות התלמוד - פסדר התלמוד] מביא שם נסחאות בין סוגרים עגלים ובין סוגרים מרבעים, הסוגרים העגלים זה הנסח המקורי שהיה בספרד, כי בעל עין יעקב רבי יעקב בן חביב (אביו של מהרל"ח - רבי לוי בן חביב) היה גם בן ממגרישי ספרד, והסוגרים המרבעים זה מה שהמדפיסים האחרונים תקנו בו לפי הנסח שלנו בגמרא. אמנם תמיד כשיש עגל ומרבע העקר הוא המרבע, אבל כאן הפוך והעקר העגל. פעם כשהיינו לומדים עין יעקב הייתי קורא רק את העגל, כי זה הנסח שהיה בידו של בעל עין יעקב.

(גיליון 145 הערה 22).

את יוסף אלא רק ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר ובלוה ובגמיון דן ונפתלי גד ואשר, אז איפה יוסף אלא ויוסף? הוא המושלים לשבעים נפש. ולמה לא נמנה למעלה? שהיה במצרים, כלומר הוא היה כבר במצרים, וזו הפנה ויוסף שהיה במצרים. וכך פרש גם אבן עזרא שם. (גיליון 96 אותיות ג - ה, וגליון 113 הערה 13).

ב. ספר יחסינו הוא ספר נפלא. מי שקורא חושב שהוא יודע רק להזכיר תנאים ואמוראים בדרך אל"ף ב"ת, אבל באמת היה גאון עולם. פאשר כתב את ספרו ספר יחסינו כבר היה מגרש מספרד, והגיע לתנוס בשנת רס"ד (שנים עשרה שנה אחרי הגרשה), ושם חבר את ספרו הזה, אבל לא כל התלמוד היה לידו, ולכן היה כותב את שמות התנאים והאמוראים בעל פה, כי כשיעל פה את כל התלמוד (והיה גאון גם באסטרונומיה ובחשבון), הרהה פעמים בספר סדר הדורות משיגי עליו: איפה מצאת את התנא הזה? איפה

ובמו שהפסוק מסים? ואת המעשה אשר יעשו. ועוד דגמא בישעיה: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (י"א ט'), שהפנה פנים "אשר" לים מכסים. ועוד דגמאות פאלה. (וכן בפרשת שמות קראנו: "והי כל נפש יצאי ידך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים" (שמות א' ה'), רש"י שואל: וכי לא ידענו שיוסף היה במצרים? והרי ידענו את זה כבר בפרשת נישב מקחו ויש נחמי, וכלם יודעים שיוסף היה במצרים. ועוד שהרי הוא כלל בשבעים נפש, כי התשובו הולך גם עם יוסף, אז למה כתוב "שבעים נפש ויוסף היה במצרים"? הרי הוא בכלל השבעים. (ורש"י ישב. ובפשוט זה קשה). אלא יש אמת כאן שכתב אנקלוס והיא מאירת עינים, כי אנקלוס בדרך כלל מתרגם מלה מלה ולפעמים מוסיף אות או מלה אחת כדי להבדיל את הדברים. וכאן הוא לא תרגם "ויוסף היה במצרים", אלא "ויוסף היה במצרים" כלומר שהיה במצרים. ואם כן הפסוק אומר ככה: "והי כל נפש יצאי ידך יעקב שבעים נפש", ולפי כן לא מנה

א. מצאנו שהתורה מדלגת מלת "אשר" או "ש". איפה ראינו דבר כזה? יש הרבה דגמאות. למשל בפרשתנו וארא כתוב: "וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומבטריך ומעמך רק ביאר תשאנה" (שמות ח' ז), מי שקורא פשוטו של מקרא חושב שהצפרדעים סורו וילכו לאור וישארו שם, וכמו שכתוב "רק ביאר תשאנה". אבל זה לא כן, שהרי הם מתו, וכמו שכתוב "ויצברו אתם חמורם חמורם ותבאש הארץ" (שם פסוק י'), ואם כן הם לא הלכו לאור. אלא כונת הפסוק "רק אשר ביאר תשאנה", וככה מתרגם אנקלוס שם "לחוד דגמא ישתארו". מה הפנה? הצפרדעים שעשו צרות צרות לפרעה הם סורו ויצאו, אבל אלה שביאר ישארו שם. ועוד דגמא לזה: "והודעת להם את הדרך ללכך בה" (שמות י"ח כ'), הפנה את הדרך "אשר" ילכו בה. וכך מפרש אבן עזרא שם,

הלכה נאמנה

לפני מנחה בשבת אחרי קריאת התורה פתוב בסדורים לומר: "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אלהי ישראל, תפולתי קטרת לפניך משאת פפי מנחת ערב הקשיבה לקול שועי מלכי ואלקי, כי אלקי אפתלל", ואלו אצלנו לא אומרים "תפולתי קטרת" אלא רק "כי לקח טוב", למה? רבי משה לוי חשב ואמר כי כתוב "הקשיבה לקול שועי מלכי ואלקי", והרי בשבת לא צועקים ולא עושים שועיה, ולכן הוא מצא פשרה לזה, מה הפשרה? להגיד "תפולתי קטרת לפניך משאת פפי מנחת ערב" עד כאן. ואחר כך בדקתי בסדור "בית מנוחה", ושם אכן יש רק את הפסוק "תפולתי קטרת לפניך משאת פפי מנחת ערב", וגו', וכך צריך להיות. (גיליון 37 אות ה').

למען תספור

אין התורה מתקיימת אלא במי שמחית עצמו עליה

הרש"ש [רבי שמואל שטרנאוון] היה עשיר גדול ולמדן גדול, וכשהוא לומד - כל העולם כלו היה אסף לפניו. אשתו הייתה יושבת בפתח ומוכרת דברים, ופעם באה אליו ואמרה לו: "השר הגיע לשלם פסק, והוא לא מכיר אותי, הוא צריך אותך", אמר לה: "תגידי לשר שאם בעלך היה מת היית הולכת אליו לקרבו? היית אומרת לו: קום יש לנו חשבון של פסק? הרי לא היה לך מה לעשות, ובגמרא (מסכת דף ברכות ס"ג עמוד ב') כתוב 'זאת התורה אדם כי ימות באהל' (במדבר פרק י"ט מסכת י"ד), שאין התורה מתקיימת אלא במי שמחית עצמו עליה, אז אני עכשיו נמצא בעולם, בעולם הבא", הלכה לשר ואמרה לו את זה. אמר: "אם ככה בעלך, אז אני משלם עד הסוף". וזה היה השטן שרצה לבדק אולי הרש"ש יפסיק מלמודו.

ופעם הנצי"ב (שהיה ראש ישיבת וולוז'ין ארבעים שנה) עשה גלות, והלך מעיר לעיר, והגיע לרש"ש. הראה לו הרש"ש שאלה בדברי תוספות ממסכת יבמות (דף פ"א עמוד ב' דיבור המתחיל כרות), והנצי"ב השיבו תשובה יפה שיש לעשות הגהה בדברי התוספות (התוספות אומרים שם: "שאני לחם הפנים דחמיר ספי", דהיינו חמור יותר, ושאל אותו: מה זה חמור יותר מה חמיר ספי? אז הנצי"ב שפא אורח והיה בחור צעיר (הוא היה צעיר מהרש"ש בכמה שנים), אמר לו: המ"ם של "דחמיר" זה טני ווי", וצריך לומר "דחמיר" ספי, דהיינו שהוא לבן יותר). הרש"ש נדהם מהתשובה היפה, והוא מוכיר את הנצי"ב בחדושי שם, הוא כותב: "מפי מהנהלה ב", מה זה נהלה ב? זה ראשי תבות נפתלי הי"ש ליב ברליון, וזהו רבי נפתלי צבי יהודה ברליון, כי צבי זה הי"ש ויהודה זה ליב, אז מי שיקרא ברש"ש "מהנהלה ב", לא ידע מי זה, אבל זהו הנצי"ב מוולוז'ין, והוא כותב עליו: "ושפתים ישק". הרש"ש לא היה מפורסם תאריכים אבל כאן כתב שפתים ישק, ולא זו בלבד, אלא אף שהרש"ש שאל אותו: "למה אני לא מצאתי את זה פאדוני?" אמר לו: "כי כבודו לומד תורה מתוך עשר, ואני לומד תורה מתוך יסורי, והתורה אוקבת את מי שולמד אותה בייסורי ובמסירות נפש, ולכן אני מצאתי את הדבר הזה". (ספר "השיעור" עמוד קמ"ה - גיליון 8 הערה 18).

חיזה

גם אחר מיתתו המשיך ברשעותו

תשובה לחידה נמצאת בעלון תשובות
תשובות ניתן לענות בזמן בית נאמן
079-9270505 שולוחה 21
(חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

ספרונות מאילון קורא:

פתרון החידה: מלך ללא כתר וכתר ללא מלך. הגאון רבי יוסף קאפח בפירושו לרמב"ם כותב הרבה "כתרי", וזה לא ראשי תבות כבוד תורתו, אלא "כתב רבנו". הלענה הוא מין עשב מר שהרמב"ם קורא לו "מלך התרופות". הוזכר: ר' בני רביבו - רחובות

פתרון מי תמונה: הגאון הקדוש המקובל רבנו שלום בר תנן זצ"ל שכיהן כרבה של העיירה וראב"ד נטיפה בחבל הווארואזאז במרוקו. נולד בערך בשנת התי"ח ונפטר זמן ושבוע ימים בשנת ה'רנ"א. עסק בתורת הגללה ותורת הקבלה חממת הנסתר והיה בגדר אתמחי גברא אתמחי קמיעא. בין היתר היה כותב קמיעות לאחר תפילות תעניות הפסקה ממושכים וכמו כן הקים וייסד את ישיבת אצ"ל אל כביא גם תלמוד תורה לאיזור כולו ורבים התדפקו על דלתותיו לשמוע ולקבל עצה ותושיה היה בעל רוח הקודש. חיבר שו"ת ברית שלום (כתב יד). ביכה רבות על חורבן ביהמ"ק ורבים המעידים על המופתים וניסים שסופרו עליו. ולאחר 65 שנים בערך עצמותיו הועלו לארץ ישראל וגופו נטמן בבית העלמין בעיר שדרות, וההיולא מתקיימת על ציונו ב-ליל יום כב' בטבת. על פי המסורת לרבי שלום בר תנן היה גילוי של אליהו הנביא שהיה בלילות יושב איתו ומלמד אותו את סודות ומכני התורה. זיע"א. הוזכר: משפחת דנינו - בת ים